

дворцова камарила. А и тогава, когато на чело на това министерство е заставал някой по-виден политически мъж, шеф на политическа партия, той не е могъл да следва една политика, която не би държала сметка за личните възгледи на Фердинанда, или, ако е правил такава, то е било само привидно и защото сам Фердинанд в дадения момент е имал нужда от нея. Тази политика, обаче, никога не му е била налагана. Фердинанд я е допускал, защото сам е имал нужда от нея. Най-голямото доказателство за това е, че щом си е постигал целта, той веднага е променял тази политика, като е натирвал партията, която я е вършила. Друго яче не би могло и да бъде, щом като никоя партия не е успявала да му се наложи в управлението на страната. Дори тогава, когато някоя от партиите е била издигана до кормилото на управлението от вълната на общественото негодувание, щом тази вълна е спадала и се е улегвала, тая партия, нямайки зад гърба си една здраво организирана обществена опора, е оставала да виси във въздуха и по-нататъшното ѝ стоене на власт е зависело изключително от личното благоволение на Фердинанда. Но и през малкото време, когато управляващата партия се е чувствала още силна, той не е позволявал да се направи някоя важна дипломатическа стъпка без неговото знание и съгласие. Тъй далеч е, например, поведението на един Гладстон към кралица Виктория от това на един български партиен шеф, м-р председател и м-р на външните работи към Фердинанда, колкото бе далеч българският парламентаризъм от английския. Ако Гладстон, като пръв министър, в едно обяснение с кралица Виктория, през което последната му се оплакала, че министърът на външните работи Лорд Палмерстон продължавал, въпреки нейните искания